

Plaats en Datum: Almere, 12 Januari 2023

Betreft: Reactie van gezamenlijke dierenwelzijnsorganisatie op internetconsultatie 'De verbetering van regelgeving over lijsten van toegestane diersoorten'

Geachte Minister van Landbouw Natuur en Voedselkwaliteit / Geachte heer Adema,

Wij hebben kennis genomen van de internetconsultatie 'De verbetering van regelgeving over lijsten van toegestane diersoorten' en reageren hierop met deze brief. De consultatie heeft betrekking op de wijzigingen van de AmvB Besluit Houders van Dieren voor wat betreft Art 1.4 en Art 4.14.

Ter inleiding willen wij gezamenlijk als dierenwelzijnsorganisaties nogmaals onze steun voor het beleidsinstrument 'positieflijst' uitspreken. Wij weten inmiddels uit ervaringen in een aantal andere Europese landen dat het instrument werkt in de praktijk, en tevens voldoende flexibiliteit biedt om proportioneel en evenredig te zijn voor huidige (gespecialiseerde) houders. Zo voorziet de regelgeving in de mogelijkheid voor een herbeoordeling van soorten, is er beleid (in een zogenaamde grandfatherclause) voor dieren reeds in bezit voordat de regelgeving in werking treedt, en is er een wettelijke ontheffingsmogelijkheid om diersoorten te houden die niet op de HHD-lijst staan.

Gezien het lange besluitvormingstraject van de HHD-lijst, willen we ook de waardering aan bevoegd gezag uitspreken bij deze volgende stap om de wijzigingen van de AmvB in een internetconsultatie voor te leggen en kenbaar te maken. Dit toont naar ons beeld transparantie en zorgvuldigheid in het handelen van de overheid, omdat hiermee de Minister vooraf aangeeft op basis van welke criteria er aanwijzingsbesluiten volgen.

We hebben onze adviespunten ten aanzien van de wijziging van de AmvB in 6 punten (Ad1 t/m Ad 6) geformuleerd.

- 1) Verwijzing naar locatie van de specifieke beoordelingscriteria voor de HHD-lijst
- 2) Toevoeging domesticatie als criterium aan Art 1.4 Besluit Houders van Dieren
- 3) Definitie van domesticatie opnemen bij begripsbepalingen
- 4) Aanwijzing specifieke huisvestings- en verzorgingsregels betrekken bij deze Amvb-wijziging
- 5) Voorkomen van een periode waarin Bijlage IV bij Art 4.14 BhvD is geschrapt en er nog geen zoogdiersoorten voor optreden door de Minister zijn aangewezen.
- 6) Intentie van wetgever om bij optreden met dieren ook tonen en tentoonstellen van dieren te betrekken.

Ad 1) De formulering van de nieuwe beoordelingscriteria in de AmvB (het nieuwe Art 1.4 BhvD) is met opzet zeer algemeen gehouden, en dat ondersteunen wij. De Wetenschappelijke Adviescommissie heeft voor de beoordeling van diersoorten echter wel met heel specifieke beoordelingscriteria gewerkt, die berusten op vijftien biologische kenmerken die bij zoogdieren in gevangenschap gevaar opleveren voor de (volks)gezondheid en het welzijn van dieren. Wij stellen de beleidsmaker voor – ten behoeve van een deugdelijke en kenbare motivering van deze Amvb-wijziging – op enigerlei wijze voor belanghebbenden een verwijzing te maken (in de nota van toelichting bijvoorbeeld) naar de precieze locatie van de specifiek beschreven beoordelingscriteria in het definitief beoordelingskader, of naar de website van RVO waar de documenten zijn in te zien.

Ad 2) Omdat domesticatie ook nadrukkelijk als criterium is gehanteerd voor de totstandkoming van de huis- en hobbydierenlijst (HHD-lijst), moet dit naar ons beeld om volledig te zijn worden toegevoegd aan de nieuwe criteria van Art 1.4 Besluit Houders van dieren. Als domesticatie namelijk

niet wordt opgenomen als criterium, dan zou dit tot gevolg moeten hebben dat alle gedomesticeerde diersoorten die na beoordeling in risicoklasse D, E en F zijn ingedeeld, niet op de HHD-lijst komen. Dat is niet de intentie van de beleidsmaker.

Ad 3) Als domesticatie in art 4.14 lid 4 (en mogelijk ook aan Art 1.4 BhvD (zie ons advies onder Ad2)) als criterium voor aanwijzing van zoogdiersoorten wordt gehanteerd, kan dan in de begripsbepalingen bij de Wet (art 1.1 Wet Dieren) een definitie van domesticatie worden gegeven? Die ontbreekt op dit moment, en is wel gegeven in het beoordelingskader. *'Domesticatie: Het proces waardoor een dierpopulatie over generaties heen door selectie en vermeerdering zodanig van eigenschappen en kenmerken verandert, dat dieren die deel uitmaken van de populatie steeds meer aangepast raken aan het leven dichtbij de mens'* (P.45 Adviescollege LNV, het Biologisch Fundament voor de HHD zoogdieren). Pas wanneer deze definitie kenbaar is, kan eenieder ook zelf inschatten of hij/zij op basis van de beschikbare wetenschappelijke kennis met een beroep op domesticatie de lijst zou kunnen wijzigen, door een diersoort ter (her)beoordeling voor te dragen.

Ad 4) Het Adviescollege adviseert de minister om de plaatsing van zoogdieren op de huis-en hobbydierenlijst te verbinden met specifieke huisvestings- en verzorgingsregels, zowel gericht op het dierenwelzijn als op de gezondheid van mensen (P.6 Het Biologische Fundament van de HHD-lijst voor zoogdieren). In de wijziging van AmvB wordt niet op dit advies voorgesorteerd. Ons advies is dit wel op enigerlei wijze te doen, bijvoorbeeld door in de Nota van Toelichting aan te geven dat deze specifieke regels volgen, wanneer bevoegd gezag dit advies van het Adviescollege tenminste overneemt.

Ad 5) De 'circusdierenlijst' (huidige bijlage IV bij art 4.14 BhvD) vervalt, en daar komen Ministeriële aanwijzingsbesluiten van dezelfde diersoorten (exclusief voor de *Camelus dromedarius*) voor in de plaats. Wij begrijpen de overweging daarbij, zoals verwoord in de Nota van Toelichting. Om te voorkomen dat er in de nabije toekomst een situatie kan ontstaan waarin Bijlage IV is geschrapt en er nog geen soorten door de Minister zijn aangewezen om mee op te treden, adviseren we om Bijlage IV pas te schrappen op het moment dat de aanwijzingsbesluiten meteen daarna door de Minister kunnen worden genomen. Datzelfde zou naar ons beeld moeten gelden voor de opname van de procedure in de wet om de Huis- en Hobbydierenlijst te wijzigen. Die procedure moet naar ons beeld helder zijn op moment de aanwijzingsbesluiten worden genomen.

Ad 6) De Nota van Toelichting bij de wijziging van de AmvB geeft aan: *'Voorheen bevatte artikel 4.14, eerste lid, een verbod op het met niet-aangewezen zoogdiersoorten deelnemen aan 'een circus' of 'een ander optreden'. Optreden is evenwel een algemeen begrip dat zowel circusoptredens als andere optredens omvat. Daarom kan met de term "optreden" worden volstaan. De formulering van het verbod is daarom in lijn hiermee aangepast'* (Uit nota van Toelichting bij de AmvB-wijziging). Wij zijn het eens dat optreden een algemeen begrip is dat zowel circusoptredens als andere optredens omvat. Maar 'deelnemen aan een optreden', als in de zin van 'een uitvoering geven' dekt mogelijk de lading niet geheel, bijvoorbeeld voor dieren die niet actief deelnemen aan een optreden maar als 'display' worden tentoongesteld. We kennen het voorbeeld van olifant Buba uit de Nederlandse circuspraktijk. Indien de intentie van de wetgever is om het gebruik in algemene zin van niet-aangewezen soorten te voorkomen, dan is het verstandig om 'tonen en tentoonstellen' op enigerlei wijze - bijvoorbeeld door de beoogde reikwijdte en definitie van 'optreden' nader uiteen te zetten in de Nota van Toelichting bij deze wijzigingen - te koppelen aan artikel 4.14 BhvD. Dit strookt naar ons beeld geheel met de formulering van de wettelijke basis van dit artikel: de Wet dieren Art 2.16 1ste lid en 2de lid. *'Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen regels worden gesteld over het houden van keuringen, **tentoonstellingen en andere gelegenheden of inrichtingen waar dieren worden gehouden** en aan het publiek worden getoond wegens recreatieve, sportieve of opvoedkundige doeleinden'*.

Succes met het verwerken van de resultaten van deze internetconsultatie.

Met vriendelijke groet,

Stichting AAP
Dierencoalitie
World Animal Protection
Dierenbescherming
International Fund for Animal Welfare
Sophia Vereeniging
Stichting Viervoeters